

PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL

FOR KRISTIANSAND KOMMUNE

VALGPERIODEN 2015-2019

Forord

Plan for selskapskontroll for Kristiansand kommune er utarbeidet av Agder Kommunerevisjon IKS på oppdrag fra Kontrollutvalget i Kristiansand.

I denne planen for selskapskontroll har revisjonen utarbeidet en oversikt og foretatt en vurdering av de selskapene Kristiansand kommune har eierinteresse i. Planen bygger på en risiko- og vesentlighetsvurdering av selskapene med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll i de ulike selskapene hvor kommunen har eierinteresser. Analysen bygger på informasjon om selskapene; vedtekter/selskapsavtale, årsregnskap og årsberetning, tidligere gjennomførte selskapskontroller og offentlige register mv. Det er også innhentet informasjon fra kommunens administrasjon.

Planen danner grunnlag for utarbeidelsen av Kontrollutvalgets plan for selskapskontroll for inneværende valgperiode 2015 til 2019.

Kristiansand, 9. juni 2016

Tor Ole Holbek
Revisjonssjef

Anne Helene Grunni-Hellestrand
Registrert revisor

Innhold

INNHold	3
1 INNLEDNING.....	4
1.1 BAKGRUNN.....	4
1.2 FORMÅL	4
2 GENERELT OM SELSKAPSKONTROLL.....	4
3 SENTRALE LOV- OG FORSKRIFTSBESTEMMELSER.....	5
3.1 KOMMUNELOVENS BESTEMMELSER	5
3.2 BESTEMMELSER I FORSKRIFT OM KONTROLLUTVALG	6
4 INNHOLD I SELSKAPSKONTROLLEN.....	8
5 GJENNOMFØRING OG RAPPORTERING AV KONTROLLEN	9
5.1 GJENNOMFØRING.....	9
5.2 RAPPORTERING.....	9
6 SELSKAPSTYPER SOM OMFATTES.....	9
6.1 INTERKOMMUNALE SELSKAPER	10
6.2 INTERKOMMUNALT SAMARBEID	10
6.3 AKSJESELSKAPER	10
6.4 ORGANISERING AV KOMMUNAL VIRKSOMHET	10
7 KRISTIANSAND KOMMUNES EIERINTERESSER I ULIKE SELSKAPER	11
8 PLAN FOR SELSKAPSKONTROLLEN I KRISTIANSAND KOMMUNE	12
8.1 EIERSKAPSKONTROLL.....	12
8.2 SELSKAPSKONTROLL OG FORVALTNINGSREVISJON.....	14
8.3 RISIKO OG VESENTLIGHETSVURDERING.....	14
8.4 PRIORITERINGER I DENNE PLANPERIODEN	15
9 VEDLEGG	16
9.1 VEDLEGG 1 – BESKRIVELSE AV SELSKAPENE	16

1 Innledning

1.1 *Bakgrunn*

Kommunene har i lang tid gjort bruk av fristilte organisasjonsmodeller som selskaper, stiftelser og lignende. Utviklingen har vært en stadig økende bruk av fristilte organisasjonsformer¹. Vi ser imidlertid tegn på at denne utviklingen delvis har stoppet opp. Denne utviklingen har ført til en mer kompleks og fragmentert organisering av den kommunale virksomheten. Dette innebærer utfordringer når det gjelder styring, og det reiser spørsmål knyttet til kontroll og tilsyn.

Kommunelovens kapittel 12 inneholder bestemmelser vedrørende kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskap mm. Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner og forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner ble vedtatt i forbindelse med endring av kommuneloven i 2004. De nye bestemmelsene om selskapskontroll i kommuneloven tilsvarer de som gjelder for Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av statens interesser i selskaper.

Frem til ny aksjelov trådte i kraft fra 1999 kunne aksjeselskap hvor en eller flere kommuner hadde mer enn 50 % av stemmene velge kommunens revisor (kommunerevisjonen). Denne bestemmelsen ble ikke videreført i ny aksjelov. På samme måte avskar ny revisorlov av 1999 muligheten for kommunalt eller fylkeskommunalt eide aksjeselskaper til å velge kommunal- eller fylkeskommunal revisjon. Dette har medført at kommunal revisjon for perioden 1999 – 2004 ikke hadde mulighet for innsyn i kommunale heleide aksjeselskaper. Dette ble endret ved de nye bestemmelsene om selskapskontroll i kommuneloven, jf. kompl. § 80.

1.2 *Formål*

Selskapskontrollen er et middel for å påse at forvaltningen av kommunens eierinteresser fungerer tilfredsstillende i henhold til bystyrets vedtak og forutsetninger og i henhold til aktuelle lover og regler.

2 Generelt om selskapskontroll

Som tidligere nevnt har det i kommunesektoren vært en stadig økende bruk av fristilte organisasjonsmodeller. Denne utviklingen har erstattet tradisjonell etatsstyring. Resultatet er en mer kompleks og fragmentert organisering av den kommunale virksomheten, noe som igjen innebærer særskilte utfordringer når det gjelder folkevalgtes demokratiske styring og kontroll.

Valg av organisasjonsform legger rammene for kommunestyrets styringsmuligheter overfor fristilte selskaper, ettersom disse har egne

¹ Norges Kommunerevisorforening veileder for "Selskapskontroll fra A til Å" av 2012.

selskapsorganer og er regulert av særskilt lovgivning, som bl.a. fastsetter forholdet mellom eierne (kommunene) og selskapsorganene.

3 Sentrale lov- og forskriftsbestemmelser

Selskapskontroll er hjemlet i kommuneloven (kompl.) § 77 nr. 5 og for øvrig nærmere omtalt i forskrift om kontrollutvalg kapittel 6, §§ 13 - 15.

3.1 Kommunelovens bestemmelser

Etter bestemmelsene i kommuneloven er ansvaret for selskapskontrollen lagt til kontrollutvalget. Dette fremgår av kompl. § 77, nr. 5 som har følgende ordlyd:

"Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m."

Hvilke selskaper som skal omfattes av selskapskontrollen og revisors mandat er regulert i kompl. § 80:

«I interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999 nr. 6, i interkommunale styrer etter § 27 og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

Kommunestyret eller fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets og revisors kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter mv. som skal sendes kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor.

Kontrollutvalget og kommunens eller fylkeskommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ.»

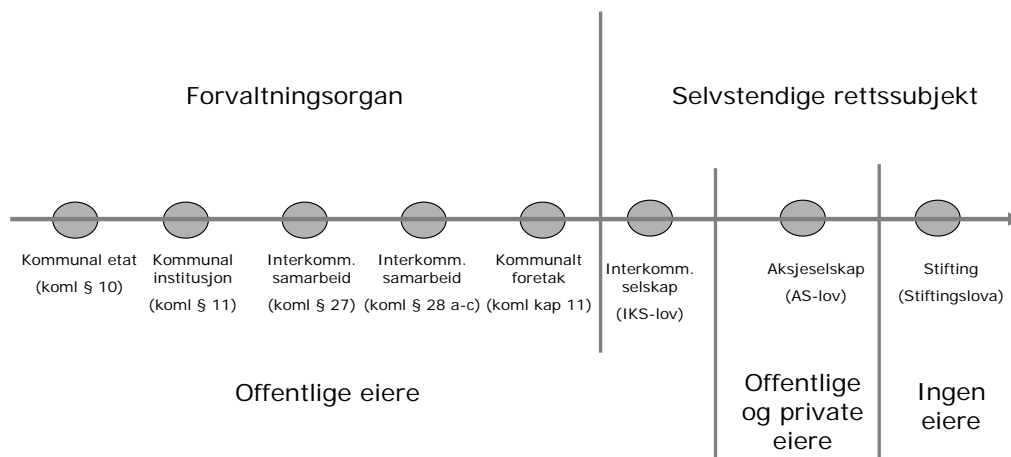
I departementets merknader til paragrafen fremgår det at eierskapskontrollen primært dreier seg om å kontrollere at den som utøver kommunens eierinteresse, utøver myndigheten på den måte som er fastsatt i den aktuelle virksomhetsloven (for eksempel aksjeloven).

Dersom kommunestyret velger å fastsette regler for selskapskontrollen og dermed påvirke innholdet i selskapskontrollen, framgår det av departementets merknad til paragrafen at kommunestyret på denne måten ikke kan innskrenke den innsynsretten som kontrollutvalget og revisor har etter paragrafens første ledd.

I tillegg gir koml. § 80 en innsynsrett i selskaper som fullt ut – direkte eller indirekte – er eid av kommuner/fylkeskommuner. Denne retten gjelder for kommunens/fylkeskommunens kontrollutvalg, og den som på utvalgets vegne utfører selskapskontroll. I den grad det offentlige ikke eier alt, må det foreligge en avtale mellom eierne av selskapet. Det kan også legges inn som forutsetning fra kommunestyret om at koml. § 80 bør legges til grunn for aksjeselskap hvor kommunen går inn på eiersiden.

Figuren under viser ulike organisasjonsformer for kommunal virksomhet. Figuren viser at jo lenger mot høyre en går, jo svakere blir kommunestyrets mulighet for innsyn og kontroll. Det går et prinsipielt skille ved overgangen mellom forvaltningsorgan og selvstendige rettssubjekt. Derfor har man fått bestemmelser om selskapskontroll for å sikre informasjon og innsyn i heleide selskapers virksomhet (koml. § 80). En stiftelse har ingen eiere, den eier seg selv. Derfor faller stiftelser utenfor ordinær selskapskontroll.

Selskapskontroll er først og fremst aktuelt i IKS og AS som i sin helhet eies av kommuner og fylkeskommuner og heleide døtre av disse.

3.2 Bestemmelser i forskrift om kontrollutvalg

Forskrift om kontrollutvalg § 13 omhandler selskapskontroll. Her fremgår det at:

"Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Kontrollutvalget avgjør selv hvem som på dets vegne skal gjennomføre selskapskontroll."

Det er kommunens kontrollutvalg og revisor som har rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, og som dermed kan gis i oppdrag å gjennomføre selskapskontroll. Men samtidig er det opp til kontrollutvalget å avgjøre hvem som på kontrollutvalgets vegne skal utføre selskapskontrollen.

Forskrift om kontrollutvalg § 14 omhandler selskapskontrollens innhold. Her fremgår det at:

”Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll).

Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jfr. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3.”

I følge departementets merknader til § 14 avgjør kontrollutvalget selv om selskapskontrollen i tillegg til eierskapskontroll også skal omfatte forvaltningsrevisjon i selskapet. Siden forvaltningsrevisjon er en form for revisjon, følger det at denne delen av selskapskontrollen, i motsetning til eierskapskontrollen, ikke kan utføres av kontrollutvalgets sekretariat.

Forskrift om kontrollutvalg § 15 omhandler rapportering om selskapskontrollen, hvor det fremgår:

”Kontrollutvalget fastsetter selv hvordan utført selskapskontroll skal rapporteres til utvalget, herunder hvilket innhold slik rapport skal ha. Et selskap som er omfattet av selskapskontrollen, og den som utøver kommunens eierfunksjon, skal alltid gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forhold som omtales i rapporten. Eventuelle kommentarer skal fremgå av rapporten.

Med utgangspunkt i planen for gjennomføring av selskapskontroll skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvilke kontroller som er gjennomført samt om resultatene av disse.”

I følge bestemmelsen er det opp til kontrollutvalget selv å fastsette hvordan utført selskapskontroll skal rapporteres til kontrollutvalget, herunder hvilket innhold rapporten skal ha.

Selskapet og den som utøver eierfunksjonen har uttalerett til rapporten. Eventuelle kommentarer skal fremgå av rapporten. Av departementets merknader framgår det at det kan være naturlig at rapporter om gjennomført selskapskontroll viderefremmes fortløpende til kommunens øverste organ.

4 Innhold i selskapskontrollen

Figuren under er hentet fra NKRFs veileder «*Selskapskontroll – fra A-Å*» og viser at selskapskontrollen består av en obligatorisk eierskapskontroll og en frivillig forvaltningsrevisjon. Forklaring på forskjellen mellom de to typene følger under.

Innholdsmessig deles selskapskontroll i to komponenter – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. **Eierskapskontroll** er den obligatoriske delen av selskapskontroll (*Kontrollutvalget skal påse ...*), jfr. forskrift om kontrollutvalg § 14 første ledd. Den omfatter kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser, herunder å kontrollere om den som utøver eierinteressene gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Forvaltningsrevisjon er den frivillige delen av selskapskontroll (*Selskapskontrollen kan også omfatte ...*), jfr. forskrift om kontrollutvalg § 14 andre ledd, og er nærmere omtalt i forskrift om revisjon kapittel 3 (§§ 6 – 8), jfr. forskrift om kontrollutvalg kapittel 5 (§§ 9 – 12) og RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon. Den omfatter systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger, jfr. forskrift om revisjon § 7 første ledd.

5 Gjennomføring og rapportering av kontrollen

5.1 Gjennomføring

Kontrollutvalget vurderer selv omfanget av selskapskontroller og hvilke kontroller som skal gjennomføres med utgangspunkt i plan for selskapskontroll. Utvalget kan, i den grad de finner det nødvendig, be om at aktuelle selskaper oversender relevante dokumenter. Kontrollutvalget kan gjøre endringer i planen hvis forutsetningene skulle endre seg.

Selskapskontrollen gjennomføres av Agder Kommunerevisjon IKS i tråd med det kontrollutvalget har bestemt.

Kontroller i selskaper som har flere eierkommuner bør i størst mulig grad koordineres.

5.2 Rapportering

Rapport etter gjennomført selskapskontroll legges frem for behandling i kontrollutvalget. Etter kontrollutvalgets behandling oversendes rapporten bystyret.

Kontrollutvalget rapporterer også om gjennomført selskapskontroll i sin årsrapport som legges fram for bystyret. Hvis kontrollutvalget har gjort endringer i plan for selskapskontroll vil dette framgå av årsrapporten.

6 Selskapstyper som omfattes

Selskapskontroll omfatter alt kommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven samt interkommunalt samarbeid etter koml. kapittel 5 og som er egne rettssubjekt. Inkludert er dermed interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskaper og samvirkeforetak. Utenfor rekkevidden av selskapskontroll er f.eks. kommunale foretak (KF) organisert etter koml. kapittel 11 eller interkommunalt samarbeid etter koml. kapittel 5 og som ikke er eget rettssubjekt. Heller ikke stiftelser omfattes av regelverket om selskapskontroll.

Kontrollutvalgets plikt til å gjennomføre selskapskontroll påvirkes ikke av eierskapets omfang eller av hvem som eventuelt er medeiere.

Selskapskontrollens innhold og omfang kan imidlertid påvirkes av dette. F.eks. vil rammene for forvaltningsrevisjon være påvirket av manglende innsynsrett etter koml. § 80, i selskaper som ikke fullt ut – direkte eller indirekte – er eid av kommuner. I slike tilfeller må forvaltningsrevisjon basere seg på innsyn i åpne kilder eller alternativt på et utvidet innsyn etter særskilt avtale med de øvrige eierne.

Kristiansand kommune forvalter store verdier. Verdiene eies gjennom interkommunalt samarbeid, interkommunale selskap eller aksjeselskap. Under følger en kort beskrivelse av de ulike selskapsformene.

6.1 Interkommunale selskaper

Interkommunalt selskap (IKS) er en organisasjonsform for selskaper innen offentlig sektor der flere kommuner er eiere. Selskapsdriften reguleres av Lov om interkommunale selskaper. Selskapene øverste organ er representantskapet. Selskapet ledes av et styre som velges av representantskapet. Interkommunale vannverk, arkivdrift og regionmuseer er typiske funksjonsområder for interkommunale selskaper. Det er viktig å merke seg at fordi et selskap eies av en eller flere kommuner, så betyr ikke dette automatisk at det er et interkommunalt selskap.

6.2 Interkommunalt samarbeid

Interkommunalt samarbeid innebærer at kommuner kan organisere definerte prosjekter med utgangspunkt i kommunelovens § 27. Formålet med organiseringen er å etablere retningslinjer for samarbeidet og innebærer gjerne at det etableres en egen administrasjon for å ivareta oppgavene man er enige om å løse i fellesskap. Samarbeidet har som hovedregel ikke egne inntekter ut over tilskudd og lignende fra andre, men er basert på at kommunene dekker kostnader etter en avtalt fordelingsnøkkel.

6.3 Aksjeselskaper

Et aksjeselskap (forkortet AS) er et selskap hvor eierne har betalt inn en aksjekapital fordelt på antall aksjer i selskapet. Eierne har som utgangspunkt ikke noe personlig ansvar for selskapets gjeld ut over den aksjekapital som eierne har skutt inn. Selskapets øverste organ er generalforsamlingen, hvor aksjonærene normalt har stemmerett vektet etter andelen av aksjene de eier (selskapsvedtektene kan spesifisere enkelte aksjer som stemmerettsløse). Et aksjeselskap ledes av et styre som velges av generalforsamlingen. Styret tilsetter daglig leder.

6.4 Organisering av kommunal virksomhet

Kort oppsummert kan kommuner velge å organisere sin virksomhet på følgende ulike måter:

- som kommunal etat (del av kommunen som juridisk subjekt)
- som kommunalt foretak etter kommunelovens kapittel 11 (del av kommunen som juridisk person)
- som interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27 uten at det er et eget rettssubjekt (del av kommunen som juridisk person)
- som interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27 som eget rettssubjekt
- som vertskommunesamarbeid (kommuneloven § 28)
- som interkommunalt selskap (eget rettssubjekt)
- som aksjeselskap (eget rettssubjekt)
- som stiftelse (stiftelsen er selveiende/ingen eierorgan)

7 Kristiansand kommunes eierinteresser i ulike selskaper

Under følger en oversikt over de ulike selskapene der kommunen er eier eller medeier i. Oversikten bygger på administrasjonens eierskapsmelding for Kristiansand kommune vedtatt høsten 2008 (bystyresak 175/08), informasjon fra kommunen, offentlige registre og vår kjennskap til de kommunale selskapene.

I vedlegg 1 gis det også en oversikt over selskapene kommunen har eierinteresse i, og en nærmere beskrivelse av hvert selskap. Eventuelle nye selskaper som kommunen investerer i vil også omfattes av selskapskontrollen, jf. koml. § 80. Selskapsoversikten kan inndeles i følgende kategorier:

Heleide aksjeselskaper (direkte eller gjennom annet heleid AS)

- Kjøkkenservice Industrier AS
- Kristiansand Kino Eiendom AS
- Kristiansand Kino Holding AS
- Kristiansand Næringssselskap AS
- Kristiansand Teater AS
- M/S Maarten AS
- Kanalbyen Utvikling AS (via Kristiansand Havn KF)
- Sørlandshallen Eiendom AS
- Via Partner AS

Andre aksjeselskaper med kun offentlige eierinteresser

- Nye Kristiansand Bompengeselskap AS
- Agder Bomdrift AS
- Avfall Sør AS
- Avfall Sør Husholdning AS
- Mjåvann Gjenvinningsanlegg AS
- Returkraft AS
- Sørnorsk Filmsenter AS
- Agder Kollektivtrafikk AS

Interkommunale selskap og samarbeid

- Agder Naturmuseum og Botaniske hage IKS
- Interkommunalt Arkiv i Vest-Agder IKS
- Tronstadvann Interkommunale Vannverk IKS
- Agder Kommunerevisjon IKS
- Kilden Teater- og konserthus for Sørlandet IKS
- Vest-Agder-Museet IKS
- Kristiansandsregionen brann og redning IKS
- Etablerersenteret Vest-Agder IKS
- Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS
- Konesjonskraft IKS
- Knutepunkt Sørlandet (KL §27)

- Areal- og transportutvalget for Kristiansandsregionen (KL §27)
- Kristiansandsregionens Kommunale IKT-tjeneste (KL § 27)
- Midt-Agder Friluftsråd (KL §27)
- Sandripheia Fritidspark (KL §27)
- Otra Interkommunale avløpsanlegg (KL §27)
- Kristiansand og Vennessla interkommunale avløpsanlegg (KL§27)
- Renovasjonsselskapet for Kristiansandsregionen DA

Aksjeselskaper/andre selskaper som også har private eierinteresser (kan omfattes)

- Agder Energi AS
- TSR Kristiansand AS
- LL Setesdal Bilruter
- Varodd AS
- Sørlandets Europakontor AS
- Biblioteksentralen SA
- Innoventus Sør AS
- Gimleveien 28 AS
- USUS AS

8 Plan for selskapskontrollen i Kristiansand kommune

Planen bør inneholde en oversikt over alle selskaper som kommunen har interesser i. Det bør kort angis hva selskapenes formål er, og det bør inngå en generell risiko- og vesentlighetsvurdering på det nivå som finnes hensiktsmessig. Eventuelle planer om forvaltningsrevisjon i selskaper gjennomføres etter avtale med kontrollutvalget.

For å få en rasjonell og fleksibel gjennomføring av selskapskontrollen bør kommunestyret/bystyret vedta at kontrollutvalget ved behov kan foreta endringer i planen i planperioden.

8.1 Eierskapskontroll

Revisjonen har utarbeidet dette forslaget til retningslinjer for gjennomføring av selskapskontrollen:

- Informasjonsinnsamling og kartlegging
 - Fremskaffe en oversikt over kommunens eierandeler i selskaper som kommer inn under selskapskontrollen samt en angivelse av selskapenes formål og type virksomhet.
 - Kartlegge kommunens intensjon med det enkelte selskapet (plan/strategi). Dette vil danne utgangspunkt for eierskapskontrollen, og bør fremgå av vedtak og forutsetninger som ligger til grunn for opprettelsen av selskapet. For ytterligere å kartlegge hensikt og

- intensjon kan det være aktuelt å gjennomgå relevante dokumenter som årsregnskap, styrets årsberetning, protokoller mv.
- Kartlegge hvem som har opptrådt på kommunens vegne i styrer, representantskap og på generalforsamlinger de siste 2 årene, og om det er utarbeidet egen instruks eller mandat for personer som opptrer på vegne av kommunen.
 - Undersøke om det er gitt opplæring eller informasjon om ansvaret som representantskaps- eller styremedlem i de aktuelle selskaper.
 - Kartlegge om kommunen har et arkivsystem for stiftelsesdokumenter, regnskaper, vedtekter mm for de selskapene kommunen er medeier i.
 - Undersøke hvorvidt det skjer rapportering til politiske organer om utviklingen i de selskaper kommunen eier eller har eierandeler i.
- Risiko- og vesentlighetsvurdering for kommunens eierinteresse i de aktuelle selskaper (betydning for ressursinnsats ved selskapskontrollen). Risiko relatert til eierskapskontrollen er sannsynligheten for at virksomheten avviker fra kommunestyrets/bystyrets vedtak og forutsetninger, og sannsynligheten for at virksomheten ikke drives i henhold til lov og regler og på en økonomisk forsvarlig måte. Vesentlig knyttet til eierskapskontrollen kan defineres som den betydning selskapet har for kommunen. Vesentlighet består av både en kvalitativ og en kvantitativ vurdering.
 - Vurdere selskapets vedtekter mot kommunestyrets/bystyrets forutsetninger for etableringen.
 - Kontroll med at virksomheten foregår i henhold til gjeldende lover og regler, herunder innenfor de rammer som vedtektene gir.
 - Kontroll med at virksomheten foregår innenfor rammene av kommunens vedtak og forutsetninger.
 - Vurdering av den enkelte virksomhet sett fra et eierperspektiv (f. eks. kapitalgrunnlag, avkastning, overordnet regnskapsanalyse, større avvik mellom regnskap og budsjett).
 - Andre forhold (etter nærmere vurdering av den enkelte virksomhet).
 - Vurdere om den som utfører selskapskontrollen bør delta på representantskapsmøter og/eller generalforsamlinger.
 - Utarbeide utkast til rapport for selskaper som omfattes av eierskapskontrollen.
 - Innhente uttalelser fra selskaper som omfattes av eierskapskontrollen og den som utøver kommunens eierfunksjon på forhold som omtales i utkast til rapport om utført kontroll.
 - Rapportering av utført selskapskontroll til kontrollutvalg og kommunestyret/bystyret (kontrollutvalget fastsetter omfang og hyppighet av kontrollen).

- Har konstitueringen av selskapets organer skjedd i forhold til det aktuelle lovverket? Dette gjelder ved selskapsetablering.
- Kontroll av åpningsbalansen i den fristilte virksomheten (er de verdier som kommunen avgir til virksomheten i overensstemmelse med kommunestyrets/bystyrets vedtak og forutsetninger og står de i et rimelig forhold til motytelsen i form av aksjer, innskuddskapital eller lignende).

Ved gjennomføring av selskapskontroll for et selskap utarbeides det problemstillinger sett i forhold til et eierperspektiv (kommunen) og et selskapsperspektiv. Ved forvaltningsrevisjon i selskaper utarbeides det revisjonskriterier i samsvar med RSK 001.

8.2 Selskapskontroll og forvaltningsrevisjon

Kommunen avgjør selv om det i tillegg til eierskapskontrollen også skal utføres forvaltningsrevisjon i selskapet. Kontrollutvalget kan fatte vedtak om eventuelle forvaltningsrevisjonsprosjekter som ønskes utført som en del av selskapskontrollen.

8.3 Risiko og vesentlighetsvurdering

Følgende kriterier vil være relevante i forbindelse med en risikovurdering:

- risiko for at selskapet ikke driver i tråd med kommunestyrets vedtak og forutsetninger
- risiko for at selskapet ikke driver i tråd med lover og regler og på en økonomisk forsvarlig måte
- risiko for at den som forvalter kommunens eierinteresser i selskapet ikke gjør dette i samsvar med kommunens vedtak og forutsetninger

Når det gjelder vurdering av hvor vesentlige selskapene er for kommunen (vesentlighetsvurdering) vil disse kriteriene være relevante:

- selskapets tjenestetilbud til kommunens innbyggere
- selskapets samfunnsmessige ansvar
- kommunens eierandel
- økonomisk gevinst- og tapspotensial
- kommunens motiv for eierskapet

På bakgrunn av ovennevnte har revisjonen lagt følgende kriterier til grunn for analysen for prioritering av selskapskontroll:

- selskap der det er avdekket mulige risikoforhold
- selskap som har et samfunnsmessig ansvar
- selskap som har direkte tjenestetilbud til kommunens innbyggere
- selskap som leverer virksomhetskritiske tjenester til kommunen
- selskap som er heleide av kommunen
- selskap der kommunen har omfattende eierinteresser (aksjepost eller eierandel)
- økonomisk gevinst- og tapspotensiale for kommunen

- etikk og omdømme

For det enkelte selskap er risikoen og vesentligheten angitt som lav (L), middels (M) eller høy (H). Det kan også være noen selskap hvor risiko og vesentlighet er angitt til M/L eller M/H. Risiko- og vesentlighetsvurderingen angir hvor aktuelt revisjonen vurderer at det er å foreta selskapskontroll knyttet opp mot ulike faktorer som selskapets omsetning, lover og regler, antall ansatte, betydning for eieren, tidligere gjennomført selskapskontroll m.m.

8.4 Prioriteringer i denne planperioden

Revisjonens mål er at denne planen for selskapskontroll skal gi et godt grunnlag for kontrollutvalget til å bestemme hvilke selskaper man skal foreta selskapskontroll i for den inneværende valgperioden 2015-2019.

Planen for selskapskontroll er basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll i de ulike selskapene. Vi har identifiserte risikoområder og angitt hvor vesentlige selskapene er for kommunen, og gjennom dette arbeidet gitt en samlet risiko og vesentlighet for det enkelte selskap. Basert på denne vurderingen er det nedenfor gitt forslag til hvilke selskaper som det bør gjennomføres eierskapskontroll i og eventuelt forvaltningsrevisjon. Disse selskapene er vurdert til å ha en risiko og vesentlighet på middels/høy (M/H) eller høy (H). I tillegg er enkelte selskap med middels (M) risiko og vesentlighet tatt med.

Der det er flere kommuner som har eierinteresser i de samme selskapene, anbefaler revisjonen at det som hovedregel bør gjennomføres koordinerte kontroller i disse selskapene.

Selskapene er ikke satt opp i prioritert rekkefølge. Revisjonen anbefaler i tillegg at planen skal være dynamisk, slik at kontrollutvalget kan foreta omprioritering i perioden.

- Agder Kollektivtrafikk AS
- Avfall Sør AS m/datterselskap²
- Kanalbyen Utvikling AS
- Kilden Teater- og konserthus for Sørlandet IKS
- Kristiansand Kino Holding AS m/datterselskap
- Kristiansand Næringsselskap AS
- Kristiansandsregionens brann og redning IKS (under arbeid)
- Kristiansandsregionens kommunale IKT-tjeneste (KL § 27)
- Returkraft AS
- Varodd AS (hvis avtale)
- Vest-Agder-Museet IKS
- Via Partner AS

² I den grad det blir aktuelt å gjennomføre selskapskontroll i Avfall Sør AS med datterselskap, vil eierne utpeke ett av kontrollutvalgene som styrer arbeidet, jfr. Avfall Sør AS - Eierskapsmelding del 2. Det samme kan også legges til grunn for andre selskap, hvor flere kommuner er eier i felleskap.

9 Vedlegg

9.1 Vedlegg 1 – Beskrivelse av selskapene